

Societat

Les tendències estètiques i la salut

Catàlegs de moda, l'oasi pel qual es cola la primesa extrema

L'ús de models esquelètics inquieta els experts per l'augment dels TCA

LORENA FERRO
Barcelona

La primesa sembla haver tornat al món de la moda. Especialment als catàlegs, en què la presència de models extremadament primes inquieta els professionals que tracten els trastorns de la conducta alimentària (TCA). El fet que tornin models esquelètics passa en un moment delicat: amb una pandèmia que ha constatat un augment de casos de TCA entre les joves. Les xarxes socials també són un preocupant aparador de primesa. Mentre que el sector de la moda assegura que fa anys que treballen amb cossos normalitzats i lamenta la “demonització” de què és objecte, els experts clamen per un compromís més gran per visibilitzar patrons estètics saludables.

Les últimes dades epidemiològiques assenyalen que una de cada 20 adolescents pateix TCA, tot i que Sara Bujalance, psicòloga especialitzada en trastorns de la conducta alimentària i directora de l'Associació contra l'Anorèxia i la Bulímia (ACAB), creu que si les xifres es revisessin potser la dada s'elevaria a un 8% o, fins i tot, a un 10%.

A començaments dels anys noranta es va imposar a les passarel·les l'anomenat estil *heroin chic*, amb models pàl·lides i ossades. Des d'aleshores hi ha hagut intents per no normalitzar l'extrema primesa a la moda. Però avui els cossos esquelètics tornen a tenir un protagonisme ex-

cessiu, sobretot en l'àmbit internacional. I són els catàlegs de moda en què la presència de noies molt primes és massa habitual.

Ho denuncia Sara Bujalance, que assegura que l'ús d'aquestes models està normalitzat, i ho constata un estudi fet per l'Institut de les Dones, dut a terme aquest estiu, en el qual s'han comparat catàlegs d'onze marques populars i que ha certificat que continuen fent un ús “gairebé exclusiu” de models “extremadament primes, amb un aspecte malaltís i poc saludable”, diu la seva directora, Antonia Morillas. Aquestes dades, alerta, evidencien que som davant d'un

Un estudi comparatiu certifica l'ús “gairebé exclusiu” de models molt primes als catàlegs

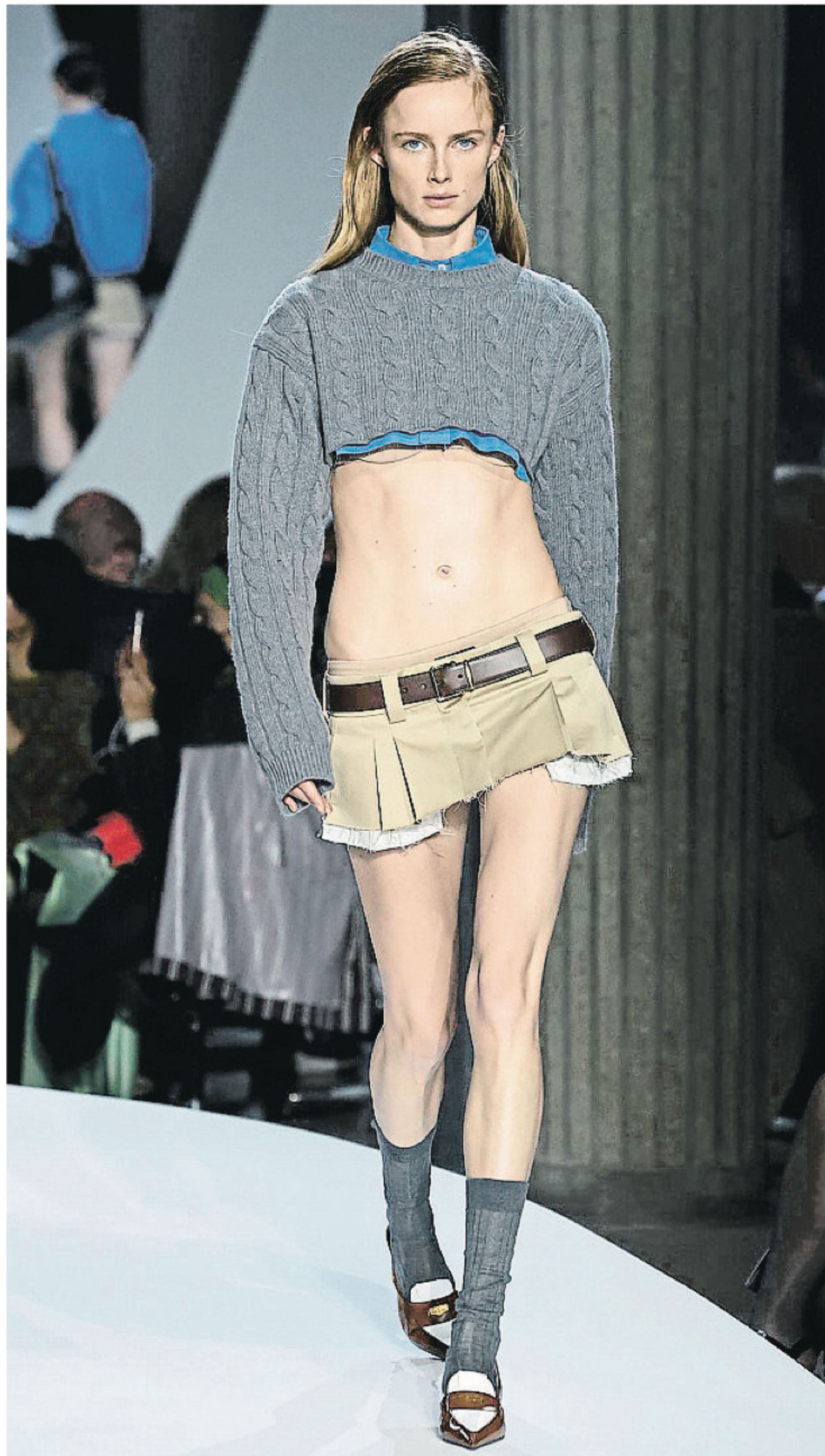
“problema de salut pública”.

“La primesa extrema no se n'ha anat mai de les passarel·les”, assevera Sara Bujalance. La psicòloga creu que sempre hi ha hagut intents “tímids” per “cobrir l'expedient” de la diversitat, però que aquests sempre han estat relatius. Lamenta que és prevegi la contractació de models suposadament *curvy*, quan en realitat són noies amb normopès. I reivindica que no hi hauria d'haver un model principal: actualment

Diagnòstics de TCA en menors de 12

■ La franja d'edat més afectada per aquests trastorns alimentaris és la que es correspon a noies de 12 a 21 anys, però comença a ser habitual que hi hagi casos abans dels 12 i també hi ha dones que debuten en els trastorns de la conducta alimentària després dels 21, alerta Sara Bujalance. Més enllà dels diagnòstics, la dada és alarmant perquè, segons la Societat Espanyola de Metges Generals i de Família, un 70% d'adolescents no els agraden els seus cossos i 6 de cada 10 creuen que serien més feliços si fossin més primes. Afavorir una promo-

ció de patrons estètics saludables, allunyats de l'extrema primesa i que representin la realitat social del carrer són alguns dels cavalls de batalla de Bujalance i de les entitats que treballen en l'àmbit dels trastorns de la conducta alimentària. Una preocupació que ha augmentat després de l'explosió de casos per la pandèmia. La situació és tan preocupant que ara l'associació atén el doble de casos que el 2019. I és que la pandèmia ha estat per als trastorns alimentaris la “tempesta perfecta” per l'empitjorament de la salut mental.

Una model de la marca Miu Miu a la Setmana de la Moda de París

ESTROP / GETTY

el d'una noia amb “infrapès”. Pepa Bueno, directora executiva de l'Associació de Creadors de Moda d'Espanya (ACME), assegura que des del seu sector porten anys detectant “el contrari” a l'extrema primesa, que la diversitat i els “cossos sans” són els protagonistes a les desfilades des de fa temps i que una model *curvy* ha estat la guanyadora de l'última passarel·la de Madrid. “Potser algú no segueix aquest patró, però no és l'habitual”, reivindica l'executiva, que lamenta que “és fàcil demonitzar el món de la moda i donar-li la culpa dels problemes alimentaris”.

Les xarxes socials també són objecte de preocupació entre els especialistes. La pressió mediàtica per la “perfecció corporal” que limita l'exposició de cossos diferents, la de les xarxes que es regeix amb l'“aplaudiment social” per la bellesa, així com la “cultura patriarcal que cosifica els cossos femenins” són, per la psicòloga Mireia Cabero, variables directament relacionades amb els trastorns alimentaris. Cabero, docent de la UOC i directora de Cultura Emocional Pública, lamenta que la moda “normalitza” estereotips corporals que acaben sent desitjats per la població, però que no s'acompanyen d'una reflexió que “protegeixi” la societat dels “riscos físics” d'aquests models.

L'informe *Influència de les xarxes socials sobre l'anorèxia i la bulímia en les adolescents*, publicat pel sistema sanitari de Navarra, avisa que són molts els estudis que associen l'ús de les xarxes socials amb patir baixa autoestima, saltar-se menjars i una insatisfacció corporal més gran, aspec-

Preocupen les xarxes socials i els webs que promouen l'anorèxia i l'alimentació desordenada

tes que poden provocar un trastorn alimentari. L'informe assenyalava la pressió que les xarxes exerceixen sobre aquests aspectes “bombardejant” sobre cossos perfectes o popularitzant consells d'*influencers* que sovint promouen “cànons de bellesa excessivament associats a l'estereotip de la primesa”. L'existència de pàgines web proanorèxia que promouen l'alimentació desordenada són una altra preocupació per als experts. En aquest sentit, Benjamín Ballesteros, director de Programes de la Fundació ANAR, apressa a fer efectiva una regulació per impedir que menors d'edat puguin accedir amb tanta facilitat a aquests continguts nocius. Bujalance destaca que en la lluita contra els trastorns alimentaris la prevenció és fonamental, però també són necessaris més recursos sanitaris per tractar les afectades: “Tots els casos són greus”. ●

Sophie, 15 anys: “Vaig mentir tant com vaig poder per continuar amb la malaltia”

Aquesta jove, que ha patit fins a dos ingressos, està guanyant la batalla al TCA

CELSAR RANGEL

La Sophie ha volgut compartir la seva experiència per demostrar que es pot sortir d'aquest forat

JOSEP FITA
Barcelona

Els últims estudis publicats assenyalen que la prevalença a Espanya dels Trastorns de la Conducta Alimentària (TCA) se situa entorn d'un 4,5% entre els adolescents de 12 a 21 anys (més elles que ells: de cada deu malalts, 8 són noies). La Sophie, de 15 anys, ho pot corroborar. La patologia va fer acte de presència en la seva vida als 12 anys. Després de dos ingressos i fins i tot algun intent de suïcidi, comença a deixar enrere aquest malson. Fa pocs dies va rebre l'alta, tot i que li fan un seguiment. I per demostrar que és possible sortir del forat, ha volgut compartir la seva història amb *La Vanguardia*.

Els primers indicis de la malaltia li van aparèixer fins i tot abans dels 12. Però va ser fa tres anys quan el trastorn es va fer més visible. El detonant? L'inici de l'ESO. Explica que va detectar “molts canvis” en els seus companys de classe de sempre que no apreciava en ella. Els veia “molt més segurs de si mateixos”. Això va fer que comencés a aïllar-se socialment. I de l'aïllament va passar a la reducció de la ingesta d'aliments. Els àpats principals els feia amb la família, però això no li va impedir començar a amagar menjar –a les butxaques, per exemple– que després llençava. Amb el pas del temps, l'el seu canvi físic va alertar els seus pares. “La

meva mare va començar a comentar-m'ho, però era positiu per a mi: volia dir que ho estava aconseguint, que perdia pes”. Els seus progenitors, desesperats, s'asseien a taula amb ella i no s'aixecaven fins que s'hagués acabat tot el plat. Però no servia de gaire. Fins que la van enganyar per anar al metge. Era el juny del 2020. Li van dir que havia d'anar a fer-se unes anàlisis amb el pediatre, però la idea era derivar-la a un centre especialitzat en TCA.

Va començar amb visites setmanals. “Em feia molta vergonya, no volia parlar amb ningú del que em passava”. Al principi, va intentar seguir el tractament, però aviat va desistir. “A poc a poc vaig tornar a les meves con-

ductes anteriors. No em podia aguantar més sense fer el que feia”. Fins que un dia, sense esperar-s'ho, li van anunciar que havia d'ingressar. Acabava de fer 13 anys. “No vaig reaccionar, crec que ni tan sols vaig plorar”. Va estar vuit mesos ingressada.

Recorda que va treure alguna cosa positiva d'aquell període de tancament –“em vaig obrir molt més”–, però res no va canviar respecte al menjar. I no només això, sinó que va afegir a l'equació un altre problema més: les autoleisions. Admet que, a mig ingress, ja havia començat a fer-ho. “Va ser un descobriment per a mi. Era una cosa molt més fàcil d'amagar. Va ser la manera que vaig trobar per sentir-me mi-

llor”. Va començar fent-se talls a les cames. Després, més tard, també als braços. “M'aportava una sensació d'alleujament. Estava eufòrica. Ningú no sabia que feia, era el meu secret”.

De fer-ho “molt de tant en tant”, va passar a autoleionar-se de manera més recurrent, i això li va semblar “més preocupant”. “Però pesava més la recompensa que obtenia que no pas la preocupació”, assevera.

Finalitzat l'ingrés, va continuar fent-ho a casa. Però va arribar un moment en què no ho va suportar més i ho va explicar al seu terapeuta. Assegura que començar-ho no li va ajudar. Al contrari: els seus pares la tenien monitorada, fins i tot moltes vegades dormia amb ells. “Però malgrat

Fa tres anys que lluita contra una patologia que li va fer tocar fons l'últim Nadal

que estava molt controlada, sempre trobava la manera, no sé com, de continuar autoleionant-me”. En aquella època, només anava a l'hospital de dia tres vegades a la setmana. Era el setembre del 2021, i estava a punt de reincorporar-se a l'escola una altra vegada, però en un nou centre. “Estava terroritzada”. I no va sortir bé. El Nadal següent, el del 2021, va ser quan va tocar fons. Va viatjar amb la família als Estats Units, a visitar un familiar, i allà va tenir diversos intents de suïcidi. “No més pensava que estava fent mal a la gent del meu entorn. Volia no sentir més”.

Arran de l'incident, va passar a anar altre cop cada dia 12 hores a l'hospital de dia, i per tant, va tornar a deixar els estudis. “Continuava molt malament. No tenia ganes de millorar. Pensava que estava deixant enrere una cosa que em feia sentir bé”. I la primavera passada va arribar l'inevitable: el segon ingrés. Sis mesos més. Al principi, a la unitat de crisi, “un lloc on hi ha càmeres a tot arreu”. Allà s'hi va estar dues setmanes. Després va passar a un ingrés ordinari. Tot i això, recentment ha rebut l'alta. Els seus pares encara no s'ho creuen. Això sí, els metges li fan un seguiment: una teràpia grupal setmanal i dos d'individuals al mes.

A les noies que estan passant pel mateix els aconsella que intentin “sortir d'aquest bucle, que no perdin res per intentar-ho”. Ella ha decidit sortir-ne. ●

“He fet un gran canvi”

■ La Sophie assegura que ha experimentat fa pocs mesos “un canvi molt gran” en la seva situació. “He fet un gran clic”, afirma. I quin ha estat el motiu? Explica que es va adonar que havia passat molt de temps desconnectada de l'escola, d'una vida normal, “estant sempre envoltada de gent malalta”, i que per això es va preguntar a si mateixa si volia passar “més anys així”. “Veia a Instagram moltes persones passant-s'ho

bé, i em vaig adonar que jo, d'alguna manera, m'estava limitant”. Es va dir a ella mateixa que ja havia “provat de fer les coses malament, havia mentit tant com podia per continuar amb la malaltia”, i que no li havia “servit de res”. Ara sap que no cada dia podrà sentir-se bé, que n'hi haurà alguns en què no tindrà els millors ànims, “però això no vol dir que sempre serà així”. Ha après a gestionar-ho.